

*С.В. Леонов, канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

РЕСУРСНА БАЗА УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ: ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

У рамках найбільш поширеного ресурсного підходу інвестиційний потенціал банків можна розглядати як впорядковану сукупність ресурсів, що забезпечують здійснення ними інвестиційної діяльності. Розуміючи певну умовність цього підходу (в різних умовах наявні у банку ресурси можуть бути використані з різною віддачею; крім сукупності фінансових активів банки повинні мати внутрішню рушійну силу, яка б забезпечувала спрямування ресурсів на результативний інвестиційний розвиток; однакова ресурсна база банків не є гарантією однакових економічних результатів тощо), зазначимо, що за умови взаємозв'язку основних ресурсних складових інвестиційного потенціалу кредитної установи з цільовими орієнтирами банку можна скласти достатньо повну уяву про наявні, а певною мірою і про потенційні можливості того чи іншого банку щодо зміцнення своєї позиції на інвестиційному ринку. Ресурсна складова інвестиційного потенціалу банку є “плацдармом” для його формування, віддзеркаленням кінцевого результату реалізації наявних можливостей, цільовою характеристикою діяльності банку. Її збільшення, що є результатом кількісних і якісних змін, сприяє розвитку решти складових потенціалу, формує можливості для виведення банківського бізнесу на новий рівень функціонування.

Нарощування ресурсної бази – це не самоціль для українських банків. Головне їх завдання – трансформація ресурсів у інвестиції. На жаль, сьогодні в умовах макроекономічної нестабільності, що зберігається протягом усього періоду ринкових перетворень, вітчизняні банки об'єктивно не мають змоги забезпечувати підприємства довгими кредитними ресурсами. Вони значною мірою диференційовані в доступі до “довгих” ресурсів (зовнішні запозичення у формі єврооблігацій і кредитів фактично можуть використовуватися тільки великими кредитними організаціями й банками з іноземною участю). Функціонування альтернативного механізму фінансування довгострокових інвестиційних потреб фондового ринку відбувається, на жаль, при недостатній участі банківських інститутів.

У контексті формування інвестиційного потенціалу банків можна виділити такі напрямки зміцнення їхньої ресурсної бази:

- розширення можливостей банків щодо випуску середньострокових цінних паперів і їх розміщення як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках (у перспективі частка боргових цінних паперів у пасивах банків повинна досягти стандартних у міжнародній практиці 20 %);
- підвищення рівня прозорості банківського бізнесу і якості корпоративного управління, включаючи ризик-менеджмент;

- внесення змін у чинне законодавство, що дозволить банкам здійснювати управління активами небанківських фінансових установ;
- залучення коштів і одержання технічної допомоги від міжнародних фінансових організацій;
- внесення змін у чинне законодавство, що дозволить банкам одержувати додаткові доходи в процесі виконання бюджету за рахунок розміщення бюджетних коштів на банківських депозитах. Залишки коштів на рахунках місцевих бюджетів могли б стати важливим елементом ресурсної бази банків;
- впровадження ряду заходів щодо підвищення довіри між учасниками ринку МБК і підвищення ефективності функціонування системи рефінансування банків (тут багато залежить від дій НБУ як кредитора останньої інстанції й бажання учасників ринку МБК додержуватися більше чітких стандартів розкриття інформації).

Леонов, С. В. Ресурсна база українських банків: шляхи зміцнення інвестиційного потенціалу [Текст] / С. В. Леонов // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. тез доповідей XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (30-31 жовтня 2008 р.) : у 2 т. / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2008. – Т.1. – С. 33-34.